

VERONMAKSAJAIN KESKUSLIITTO RY
Kalevankatu 4
00100 HELSINKI

LAUSUNTO
8.10.2025

Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

Hallituksen esitys 123/2025 vp

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAEIKSI VIRVOITUSJUOMAUVEROSTA ANNETUN LAIN JA ALKOHOLI- JA ALKOHOLIJUOMAUVEROSTA ANNETUN LAIN LIITTEEN MUUTTAMISESTA SEKÄ VIRVOITUSJUOMAUVEROSTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA ANNETUN LAIN KUMOAMISESTA

Esityksellä toteutetaan muutoksia virvoitusjuomaverotusta koskevaan lainsäädäntöön. Osa muutoksista liittyy pääministeri Sanna Marinin hallituksen virvoitusjuomaveroon päättämiin muutoksiin (HE 280/2022). Muutokset tulisivat voimaan 1.4.2026.

Esityksellä toteutetaan virvoitusjuomaveroon korotukset, jotka perustuvat pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan (+30 milj. euroa), kevään 2024 kehysriiheen (+27 milj. euroa) sekä kevään 2025 kehysriiheen (+50 milj. euroa).

Esityksessä todetaan, että kaikkien esitettyjen muutosten arvioidaan kasvattavan virvoitusjuomaveron tuottoa yhteensä 110 miljoonalla eurolla vuositasolla. Verotasojen korotus suhteessa HE 280/2022:ssa esitettyihin veronalaisten juomien verotasoihin on päätetty toteuttaa korottamalla kunkin veroportaan verokantaa tasasuuruisesti 11 sentillä per litra juomaa.

Verotuottovaikutuksen mittaluokkaa alleviivaa se, että virvoitusjuomaveron tuoton arvioidaan olevan 222 miljoonaa euroa vuonna 2025. Ehdotetut muutokset siis kohottaisivat veron tuottoa peräti noin 50 prosentilla nykyisestä. Tosin on huomattava, että esityksen taulukossa 2 esitettyjen muutosarvioiden perusteella juomakohtaisia hinnankorotuksia ei voitane luonnehtia suuren suuriksi. Virvoitusjuomaveron piiriin kuuluvien juomien hintoja alentaa 1.1.2026 voimaan tuleva 14 prosentin alennetun arvonlisäverokannan alennus 13,5 prosenttiin.

Esityksessä keskeinen virvoitusjuomaveron rakennetta koskeva muutos tehtäisiin virvoitusjuomaveron verotasojen porrastukseen, josta käytännössä päätettiin jo hallituksen esityksellä 280/2022, mutta porrastus ei ole kuitenkaan vielä tullut voimaan. Voimaan tulevassa porrastuksessa olisi kuusi juoman sokeripitoisuuteen perustuvaa verotasoa nykyisen kahden sijaan. Juomien uuden veroporrastuksen verotasot ja sokeripitoisuuden rajat ovat seuraavat:

- sokeriton, enint. 0,5 g sokeria 100 millilitrassa – 20 snt/l
- yli 0,5 mutta enintään 2,5 grammaa sokeria 100 millilitrassa – 27 snt/l
- yli 2,5 mutta enintään 5 grammaa sokeria 100 millilitrassa – 35 snt/l
- yli 5 mutta enintään 8 grammaa sokeria 100 millilitrassa – 43 snt/l

- yli 8 mutta enintään 11 grammaa sokeria 100 millilitrassa – 51 snt/l
- yli 11 grammaa sokeria 100 millilitrassa – 59 snt/l

Käyttöön otettava veroporrastus jaottelisi juomia tarkemmin verrattuna nykyiseen porrastukseen, joka erottelee juomat verotuksen näkökulmasta pelkästään sokerittomiin (enint. 0,5 g sokeria per 100 ml) ja sokerillisiin (yli 0,5 g sokeria per 100 ml) juomiin.

Sikäli kun juomien sisältämä sokeri katsotaan keskeiseksi terveyshaitaksi, tuleva porrastus huomioisi terveydellisestä näkökulmasta aiempaa paremmin erityisesti melko matalan sokeripitoisuuden juomia (esim. 0,6–2,5 grammaa sokeria per 100 ml sisältävät makeutetut kivennäisvedet), sillä näitä juomia verotetaan vielä nykyisin samalla verokannalla erittäin sokeripitoisten juomien (esim. yli 11 grammaa sokeria per 100 ml sisältävät energiajuomat) kanssa. Tuleva veroporrastus myös kannustaa juomien valmistajia tuotekehitykseen, jossa valmistettujen tuotteiden sokeripitoisuus olisi aiempaa matalampi.

Esitettyihin muutoksiin lukeutuu, että kasvipohjaiset juomat voisivat olla virvoitusjuomaverosta vapaita, mikäli ne sisältävät vähintään 119 milligrammaa kalsiumia 100 millilitraa kohden. Tämän ohella ne saisivat sisältää enintään 4,8 grammaa sokeria 100 millilitraa kohden ja niiden tulisi olla maustamattomia.

Pakkaamattomat juomat, jotka on valmistettu välittömään myyntiin elintarvikkeen luovutuspaikassa ja jotka luovutetaan kuluttajalle samasta elintarvikkeen luovutuspaikasta kuin missä ne on tehty, sisältyisivät virvoitusjuomaverolain soveltamisalaan. Näistä juomista kannettaisiin veroa virvoitusjuomaveron porrastuksen alinta tasoa vastaavalla verotasolla. Käytännössä tämän ansiosta kyseisten juomien sokeripitoisuutta ei tarvitsisi selvittää, mikä on perusteltua verosta aiheutuvien hallinnollisten kustannusten välttämiseksi.

Veronmaksajain Keskusliitto näkee haittoihin kohdistuvan verotuksen yleisesti kannatettavana ja virvoitusjuomaveron muuttamisen terveysperusteisempaan suuntaan myönteisenä muutoksena. Esitetty verotasojen porrastus juoman sokeripitoisuuden mukaan on perusteltu, sillä muutoksen seurauksena virvoitusjuomaveron kohdistuisi entistä voimakkaammin veronalaisten juomien terveyshaittaan, joka tässä tarkastelussa on juoman sisältämä sokerimäärä.

Veronmaksajain Keskusliitto puoltaa verojen korotuksia haitalliseen kulutukseen, kun samanaikaisesti kevennetään ansiotulojen verotusta. On kuitenkin samalla kiinnitettävä huomiota siihen, että virvoitusjuomaveroon tehtävä korotus on sangen huomattava sen nykyiseen tuottoon nähden.